

Zadeva: Zabeležka enaindvajsete seje z dne 29. marca, 2022

Skupna seja Nacionalnega sveta za demokratično spremembo volilnega sistema (SVS) in Programskega sveta Sinteza-KCD (PSS) je potekala na JITSI v torek, 29. 3. 2022 med 16.00 in 18.10 uro. Obravnavali smo predvsem dve vprašanji:

1. Priprava predloga za spremembo referendumске zakonodaje in ustavnih določil, ki zadevajo volilni in referendumski sistem;
2. Razprava o poročilih o poteku javnih pogovorov s predsednicami (ki) političnih strank.

Ad 1) Spremembo referendumске zakonodaje in ustavnih določil:

V okviru prve točke se je razvila široka razprava o tem, kako liberalizirati in demokratizirati sedanji sistem, da bi zagotovili ustrezno konkretno izvedbo ustavnega določila, da ima v Sloveniji oblast ljudstvo (3. člen) in da to oblast izvaja neposredno in preko demokratičnih volitev. Jasno je namreč, da ni mogoče v Slovenijo enostavno prenesti švicarskega modela, saj ta predpostavlja veliko stopnjo odgovornosti državljanov in predvsem političnih strank, ki je naše stranke ne izkazujejo. Vsi se zavedamo, da je bil naš referendumski sistem leta 2013 spremenjen prav zaradi njegove zlorabe s strani političnih strank, zlasti SDS.

Razprava je pokazala, da ni dovolj zagotoviti ustrezna načela v Ustavi RS, saj do večine zlorab prihaja prav z neetičnim oz. pravno nekorektnim tolmačenjem teh določil. To je mogoče preprečiti z mnogo bolj decidiranim Zakonom o referendumu, ki pa hkrati zagotavlja državljanom kontrolno oblastno moč, torej, ob določenih pogojih, obvezujoča določila oz. usmeritve Državnemu zboru.

Prvi korak v smeri demokratizacije sedanjega sistema pa je uvedba glasovanja na referendumu preko elektronskih medijev. To ni nujno samo zaradi zmanjševanja stroškov izvedbe referendumov, temveč predvsem zaradi pritegnitve mlajših generacij.

Dogovorjeno je bilo, da se naslednji torek (5. 4. 2022) sestane delovna skupina, razširjena s člani, ki so jih predlagale politične stranke, in prične pripravljati tako gradivo.

Ad 2) Poročila o poteku javnih pogovorov:

V razpravi je bilo ocenjeno, da sta Poročila o poteku javnih pogovorov in vsebinskih izjavah vodij strank (Bizjak, Dragan) izjemno dobro pripravljene in pomembna podlaga za kasnejše komuniciranje s strankami. Zlasti v primerih, če bi vodje strank kasneje napadel »pozabitis« in se stranke ne spomnile več, kaj so na teh predvolilnih pogovorih zagotavljale. Vsa gradiva, zlasti posnetke in ta Poročila je zato treba čuvati kot pomembno dokumentacijo.

Dogovorjeno je bilo, da se na tej podlagi pripravi stališče SVS in PSS do vsebine celotnega cikla pogovorov, nekakšna »afirmativna sinteza« (I. Bizjak). S tem stališčem bi seznanili politične stranke, ki so sodelovale, predvsem pa javnost. Obenem bi sugerirali medijem, da v svojih pogovorih s politiki uporabijo tudi to gradivo oz. postavijo določena bistvena vprašanja, zlasti o volilnem sistemu, vlogi referendumu in potrebi po spremembi nekaterih zastarelih ali zlonamerno tolmačenih določil naše Ustave. Prav zaradi tega cilja je treba gradivo čimprej dostaviti medijem: osnutek bo Bizjak pripravil do četrтка, 30. 3., spremni dopis za medije pa Svetlik do petka, 31. 3. 2022.

Ob zaključku celotnega cikla pogovorov (14 uspešno izvedenih, odpovedal dogovorjeni datum le g. Gale), so bile izrečene pohvale vsem sodelujočim, predvsem pa T. Zorc, ki je projekt zasnovala, organizirala in vodila pogovore, in E. M. Pintarju, ki je vodil tisti del pogovorov, ki se je nanašal direktno na predlog novega volilnega sistema, ki ga je pripravil SVS.

Ad Razno)

Pod to točko smo obravnavali dve vprašanji: opozorilo I. Winklerja, da na obrazcih, s katerimi se zbirajo podpisi podpore kandidatnim listam oz. strankam, ni vpisan podatek, na katero volilno listo se obrazec nanaša, kar omogoča določene manipulacije s pridobljenimi obrazci.

Dogovorili smo se, da bodo odslej sestanki SVS in PSS ob 17. uri

Zabeležko pripravil Emil Milan Pintar